

Halált halállal?

Hervay Gizella kéziratos verseskötvényéről

Hervay Gizella (1934–1982) a fájdalom asszonya volt. Az iszonytató fájdalomé. Magyarországi születésüként (!) kellett Erdélyből hazatelepülnie. Ragyogó versekkel, ám a hátán üres kosárral. Ez az üresség – első férje, Szilágyi Domokos, és fiuk, Kobak halála sivataggá tették lelkét – mégis tonnányi súllyal nehezkedett rá. Itthon sem talált otthonra – a politika cikcakkjait nem tudta megemészteni –, az otthonná hazudott itthon sem tudta lelkét megvigasztalni.

Világnagy szeretetre vágyott, s mi csak morzsákat juttattunk az asztalára.

Mikor nem bírta magával, vagyis a rettenet, az egyedüllét démonaival, a Lipótmezőn keresett menedéket. Az íráshoz menekült. Ahhoz az íráshoz, amely számára védőbástya volt. Kibeszélni a múltat, föltámasztani a föltámaszthatatlanokat – hátha rémséges viharai elcsendesednek.

De a halált nem az élettel akarta legyűrni – noha többször is írta, megszülöm a fiamat –, hanem a halállal.

Ez volt a pokla.

Népköltészeti ihletésű keserveseiben (külön ciklus) a Fájdalom Anyja szól – megrendítően. Furcsamód, zaklatott verseiben – mert az „örület” lépcsői mégis valahova visznek – rend van, tisztaság van.

Búcsúzáván az élettől avval akart magához ölelni, hogy a Lipóton írott kéziratos könyvvel megajándékozott. Álljon itt ebből az unikumból két jellegzetes – cím nélküli – költemény!

Ha az egész könyv egyszer majd megjelenik, ő is meg fog érkezni – ahogy gyönyörűjét várva írta – hajnalkor!

Szakolczay Lajos

56

meg is moskodatam
meg is felszékötiam

bromom örvemet
meg is öntöröyötiam

gere vira görög, virág
hadd legyen szép e világ!

születöl örömöt
halálöl dűt

dűndök öt hont
harmatöl szűzmet

gere vira
vira vörök

reket mesöl
törvira háret

gyljösök kettőn
ef, nap tüzü

születöl depiaöl
~~születöl depiaöl~~

eljen öl
ki elvenyitü

szemad, fel
holisatöl

törj nap
hij dűndököl!

57

serluf fel serluf fel
eggetu gæmmum

kerad meq angádat
tóbald meq angádat

ark dítad meqhal
höghe nam dítad

rittolu víðron
fóvok dítad

fóld alá hýok
teygve temerkerk

keít meqjre rúhauk
e'gre kídlik

míndra gænge gæmm ^{ist}
dótad s. róllok

meq feritatem
máplu alþtem

míndu þóð víðu
atþtem dítad

gære gæmmum
gære angádat

högnetu indel
dítad meq hógnetu!